

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

PAN
POLSKA AKADEMIA NAUK

WDROŻENIA MIĘDZY PSYCHOLOGIĄ NAUKOWĄ A POTRZEBAMI PRAKTYKI

ORGANIZATORZY:

UNIWERSYTET
SWPS
WYDZIAŁ PSYCHOLOGII
W WARSZAWIE

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

WDROŻENIA – MIĘDZY PSYCHOLOGIĄ NAUKOWĄ A POTRZEBAMI PRAKTYKI

Kołokwia Psychologiczne są coroczną konferencją organizowaną przez Komitet Psychologii PAN we współpracy z wiodącymi ośrodkami naukowymi. Celem kolokwium jest wymiana doświadczeń związanych z istotnymi problemami współczesnej psychologii, wspólna refleksja nad kierunkami rozwoju naukowej myśli psychologicznej oraz dyskusja nad kształceniem przyszłych psychologów. XXIX Kołokwia Psychologiczne odbędą się 15 i 16 czerwca 2021 r. pod hasłem „Wdrożenia – między psychologią naukową a potrzebami praktyki”, a poruszane podczas konferencji zagadnienia dotyczyć będą aktualnych problemów aplikacyjnych w badaniach prowadzonych w ramach różnych działów psychologii.

Zaproszeni specjaliści podczas swoich wykładów omówią zarówno zakończone, jak i realizowane wdrożenia z zakresu psychologii. Wykłady i dyskusje wokół zagadnienia wdrożeń są ważne i aktualne dla przedstawicieli wszystkich jednostek naukowo-badawczych, w których dyscyplina naukowa Psychologia podlegać będzie ewaluacji.

Ze względu na przedłużający się stan pandemii COVID-19 i w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników, XXIX Kołokwia Psychologiczne odbywają się w formie online, poprzez platformę zoom.

KOMITET NAUKOWY

prof. Paweł Ostaszewski (Uniwersytet SWPS) – przewodniczący

prof. Grzegorz Sędek (Uniwersytet SWPS)

dr hab. Michał Bilewicz (UW)

dr hab. Jan Ciecich (UKSW)

dr hab. Michał Harciarek (UG, przewodniczący KP PAN)

dr hab. Kamil Imbir (UW)

dr hab. Joanna Rączaszek-Leonardi (UW)

KOMITET ORGANIZACYJNY

dr hab. Wojciech Białaszek (Uniwersytet SWPS)

dr Radosław Rogoza (UKSW)

dr Klara Rydzewska (Uniwersytet SWPS)

dr Ilona Skoczeń (UKSW)

dr Małgorzata Styśko-Kunkowska (UW)

KONTAKT

Sprawy organizacyjne e-mail: kolokwia2021@swps.edu.pl

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

HARMONOGRAM

WTOREK, 15 CZERWCA 2021 R.

www.swps.pl/kolokwia-psychologiczne

09.30–10.00	Otwarcie 29. Kolokwiów Psychologicznych PAN, powitanie gości
10.00–12.00	SESJA I – Wdrożenia w obszarze edukacji szkolnej (prezentacje – 30 minut)
	Wykład 1 – Jan Ciecuch (UKSW) <i>Diagnoza temperamentu i funkcjonowania emocjonalno-społecznego dzieci i młodzieży, czyli zapotrzebowanie na wdrożenie jako impuls teoriiotwórczy</i>
	Wykład 2 – Grzegorz Sędek (Uniwersytet SWPS) i Grażyna Krasowicz-Kupis (UMCS i IBE) <i>Realizacja projektu wdrożeniowego MEN „Opracowanie i upowszechnienie narzędzi diagnostycznych do oceny zdolności poznawczych dzieci i młodzieży”</i>
	Wykład 3 – Radosław Kaczan, Małgorzata Wójcik, Piotr Rycielski, Karolina Malinowska, Katarzyna Pasiak (Uniwersytet SWPS) <i>RESQL – system monitorowania i prewencji zachowań przemocowych w szkole</i>
	Wykład 4 – Anna Szuster (UW) <i>IMPACT – o możliwości modyfikowania cyberprzemocy rówieśniczej</i>
12.00–12.30	Dyskusja ogólna
12.30–14.30	SESJA II – Wdrożenia w obszarze zdrowia (prezentacje – 30 minut)
	Wykład 5 – Agata Kozłowska (Uniwersytet SWPS) <i>Beviado – przykład komercjalizacji projektu z obszaru e-zdrowia</i>
	Wykład 6 – Mateusz Płatos i Kinga Wojaczek (UW) <i>Interwencje terapeutyczne dla osób ze spektrum autyzmu – badania i wdrożenia w modelu społecznym i biznesowym</i>
	Wykład 7 – Elżbieta Szelaż (IBD PAN) <i>Dr Neuronowski® – usprawnianie mocy umysłu człowieka w świetle badań nad mózgiem</i>
	Wykład 8 – Bogdan Zawadzki (UW) i Agnieszka Popiel (Uniwersytet SWPS) <i>Od badań podstawowych do wdrożenia metod terapii i profilaktyki PTSD</i>
14.30–15.00	Dyskusja ogólna
15.00–15.30	Przerwa
15.30–17.00	Posiedzenie Dziekanów i Dyrektorów Instytutów Psychologii

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

HARMONOGRAM

ŚRODA, 16 CZERWCA 2021 R.

www.swps.pl/kolokwia-psychologiczne

09.00–10.30	Zamknięte posiedzenie Komitetu Psychologii PAN
10.30–11.30	Otwarte posiedzenie Komitetu Psychologii PAN. Wręczenie nagrody/nagród im. Andrzeja Malewskiego
11.30–13.00	Wykład laureata/laureatów nagrody
13.00–13.30	Przerwa
13.30–15.30	SESJA III – Doświadczenia z wdrożeniami w innych obszarach (<i>prezentacje – 30 minut</i>)
	Wykład 9 Adrian Wójcik (UMK) – <i>Czy kampanie prośrodowiskowe potrzebują teorii psychologicznej?</i>
	Wykład 10 Dominika Maison (UW) – <i>Odpowiedzialna konsumpcja – badania edukacyjne, komunikacyjne i wdrożenia w ramach projektów EIT Food (Horyzont 2020)</i>
	Wykład 11 Adam Tarnowski (UMK) – <i>System Test2Drive w badaniach kierowców: relacje między teorią, przepisami a praktyką</i>
	Wykład 12 Paweł Strojny (UJ) – <i>Realne potrzeby twórców wirtualnej rzeczywistości</i>
15.30–16.00	Dyskusja ogólna
16.00–17.30	Panel dyskusyjny: <i>Idea wdrożeń: wyzwania, uwarunkowania, możliwości – perspektywa naukowa</i> . Skład panelu: Roman Cieślak (moderator prowadzący), Bartłomiej Banaszak, Emanuel Kulczycki, Seweryn Krupnik.
17.30–18.00	Zamknięcie obrad

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ

Wykład 1. Jan Ciecuch (UKSW)

Diagnoza temperamentu i funkcjonowania emocjonalno-społecznego dzieci i młodzieży, czyli zapotrzebowanie na wdrożenie jako impuls teoriiwórczy

Podczas wystąpienia zostanie zaprezentowany casus modelu teoretycznego, który powstał jako odpowiedź na wdrożeniowe zapotrzebowanie, ale który ma również istotne teoretyczne znaczenie niezależnie od wdrożenia. Ów model to trzypoziomowy opis funkcjonowania emocjonalno-społecznego, a wdrożeniowe zapotrzebowanie to konkurs POWR na materiały do całościowej diagnozy osobowości oraz funkcjonowania emocjonalno-społecznego dzieci i młodzieży, wraz z materiałami do oddziaływań post-diagnostycznych.

Punktem wyjścia był Kołowy Model Metacech Osobowości (Strus, Ciecuch, Rowiński, 2014; Strus, Ciecuch, 2017), który jest swego rodzaju teoretyczną matrycą, możliwą do wykorzystania w różnych obszarach psychologicznego opisu. W odpowiedzi na to konkretne zapotrzebowanie wdrożeniowe, ta matryca została odniesiona do opisu osobowości i funkcjonowania emocjonalno-społecznego dzieci i młodzieży.

W efekcie zostały wyróżnione trzy warstwy:

1. Dobrostan vs zaburzenia. W ramach całościowego modelu osobowości i funkcjonowania emocjonalno-społecznego został skonstruowany submodel, syntetyzujący wiele współczesnych ujęć dobrostanu.
2. Mechanizmy emocjonalno-społeczne. Ich właściwe funkcjonowanie jest przedmiotem oddziaływań profilaktycznych i postdiagnostycznych. Właściwe funkcjonowanie mechanizmów emocjonalno-społecznych prowadzi do dobrostanu. Zarazem jednak owa prawidłowość funkcjonowania odbywa się w określonych uwarunkowaniach temperamentalnych.
3. Dyspozycje temperamentalne. W ramach projektu powstał submodel, który syntetyzuje różne dotychczasowe modele temperamentu. Kontekst temperamentalny ułatwia lub utrudnia funkcjonowanie mechanizmów emocjonalno-społecznych prowadzących do dobrostanu, zatem wiedza o tak skonceptualizowanym temperamencie jest kluczowa dla efektywności oddziaływań profilaktycznych i postdiagnostycznych.

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

Wykład 2. Grzegorz Sędek (Uniwersytet SWPS) i Grażyna Krasowicz-Kupis (UMCS i IBE)

Realizacja projektu wdrożeniowego MEN „Opracowanie i upowszechnienie narzędzi diagnostycznych do oceny zdolności poznawczych dzieci i młodzieży”

Koncepcja merytoryczna zestawu narzędzi diagnostycznych do pomiaru funkcji poznawczych bazuje na autorskim Wielowymiarowym Modelu Funkcjonowania Poznawczego, który w swojej strukturze wykorzystuje funkcje wykonawcze (executive functions) w połączeniu ze sferą percepcji, języka i komunikacji.

Skonstruowane narzędzie oceny funkcji poznawczych diagnozuje poziom funkcji wykonawczych (m.in. kontrolę uwagi, pamięć roboczą, elastyczność poznawczą, rozumowanie – czyli zarówno funkcji podstawowych, jak i złożonych), szybkość procesów percepcyjnych oraz funkcje językowe w aspekcie komunikacji za pomocą mowy i pisma, z uwzględnieniem kontekstu środowiskowego i osobowego.

Wszystkie zadania do oceny funkcji wykonawczych zostały już przygotowane w wersji komputerowej. Innowacyjność proponowanej baterii testów polega na tym, że zaproponowany model stwarza spójne ramy teoretyczne dla całego spektrum funkcji opisujących efektywność przetwarzania poznawczego osób w różnym wieku oraz z różnymi potrzebami edukacyjnymi. To technicznie zaawansowane narzędzie będzie pierwszym dostępnym na rynku polskim testem obejmującym tak szerokie spektrum oceny funkcjonowania poznawczego, zwłaszcza wśród narzędzi dostępnych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

W naszej prezentacji przedstawimy przykładowe wersje takich skomputeryzowanych programów a także bardzo innowacyjne podejście do procesu konstruowania poszczególnych narzędzi wchodzących w skład Baterii Testów Poznawczych. Proces walidacji narzędzi, a szczególnie badania trafności teoretycznej, obejmował metody wykorzystujące pomiary psychofizjologiczne (między innymi okulograficzne oraz wskaźniki sercowo-naczyniowe).

UNIWERSYTET
SWPS
PSYCHOLOGIA

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

Wykład 3. Radosław Kaczan, Małgorzata Wójcik, Piotr Rycielski, Karolina Malinowska, Katarzyna Pasiak (Uniwersytet SWPS)

RESQL – system monitorowania i prewencji zachowań przemocowych w szkole

W ramach realizacji projektu pt. „*Monitorowanie środowiska szkolnego i zapobieganie zachowaniom ryzykownym w tym przemocy rówieśniczej*” opracowano założenia do systemu zapobiegania zachowaniom ryzykownym w szkołach. Projekt miał na celu zaangażowanie społeczności szkolnej (uczniów, rodziców, nauczycieli i dyrektorów) w przygotowanie rozwiązań pomagających skutecznie zgłaszać i reagować na sytuacje przemocy w szkole. Wcześniej tworzone rozwiązania powstawały bez angażowania całej społeczności, co przekładało się na trudności wdrożeniowe, niechęć środowiska oraz małą skuteczność tych rozwiązań.

Celami szczegółowymi projektu były:

- opracowanie zestawu scenariuszy lekcji wychowawczych dla wychowawców budujących pozytywny klimat klasy/szkoły, np. o działaniu antyprzemocowym;
- opracowanie procedur działania dla nauczycieli interwencji (przyjmujących zgłoszenia);
- tworzenie innowacyjnej aplikacji umożliwiającej anonimowe zgłoszenia incydentów przemocy (i innych problemów) przez uczniów i obsługę tych zgłoszeń przez nauczyciela interwenta.

Opracowane rozwiązania konsultowano z nauczycielami, uczniami i dyrektorami (warsztaty, wywiady pogłębione). Informacje zwrotne od wszystkich zainteresowanych grup pozwoliły na wprowadzenie zmian i ulepszeń zarówno w samej aplikacji (np. opracowano sposób zapewnienia anonimowości uczniom), jak również w schematach postępowania i procedurach dla nauczycieli. W kolejnej fazie po zakończeniu trwania projektu stworzona aplikacja będzie oferowana w szkołach na terenie całej Polski przez powołaną do tego spółkę, której zadaniem jest komercjalizacja projektu.

UNIWERSYTET
SWPS
WARSZAWA

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

Wykład 4. Anna Szuster (UW)

IMPACT – o możliwości modyfikowania cyberprzemocy rówieśniczej

Celem wystąpienia będzie prezentacja Interdyscyplinarnego Modelu Przeciwdziałania Agresji i Cyberprzemocy Technologicznej – programu profilaktyczno-edukacyjnego opracowanego w ramach grantu NCBiR. Wystąpienie będzie także okazją do podzielenia się doświadczeniami z 3-letniej pracy interdyscyplinarnego zespołu reprezentującego różne dziedziny: technologię cyfrową, psychologię, pedagogikę oraz doświadczeniami z działań szkoleniowych, warsztatowych i wdrożeniowych realizowanych przez fundację.

Omówiona zostanie specyfika programu obejmującego następujące etapy: etap eksploracji (badania jakościowe i ilościowe), etap projektowania (testowanie efektywności projektowanych metod i oddziaływań), etap integracji (integracja i testowanie całości programu), etap wdrażania (szkolenie nauczycieli). Walorem programu jest jego interdyscyplinarny charakter, który obejmował następujące obszary: prywatność i bezpieczeństwo w sieci, kompetencje psychologiczne wspierające pozytywne zachowania w sieci, specyfika zjawiska cyberprzemocy rówieśniczej, perspektywa świadka i ofiary oraz pozytywne wykorzystanie Internetu. Scharakteryzowane zostaną rezultaty w postaci produktu wdrożeniowego – 10-godzinnego programu dla szkół, podręcznika dla nauczycieli oraz metody ewaluacji programu. Wskazana zostanie także specyfika aplikacyjnego charakteru programu, która wyraża się m.in. w rzeczywistości, czyli uwzględnieniu i dostosowaniu różnych jego aspektów do perspektywy szkolnej, obiektywności, czyli możliwości jego efektywnej realizacji przez nauczycieli oraz skuteczności, czyli generowania różnych przejawów zmian w obszarze negatywnych relacji rówieśniczych.

UNIWERSYTET
SWPS
Socjologia i Psychologia

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

Wykład 5. Agata Kozłowska (Uniwersytet SWPS)

Beviado – przykład komercjalizacji projektu z obszaru e-zdrowia

Projekt Beviado (wcześniej pod roboczą nazwą DESMoPsi – Designing, Evaluating, and Sharing Mobile Psychological Interventions) dotyczył wprowadzenia na rynek polski, a następnie rynki zagraniczne, innowacyjnego systemu CMS do tworzenia internetowych interwencji psychologicznych oraz aplikacji webowej i mobilnej do ich udostępniania.

Psychologiczne interwencje internetowe rozumiane są jako programy lub usługi dostarczane przez Internet (np. przez stronę internetową czy aplikację mobilną), zaprojektowane w celu dokonania pozytywnej zmiany w zachowaniu lub zdrowiu użytkownika. Mogą dotyczyć różnych obszarów: zdrowia psychicznego, zdrowia fizycznego czy rozwoju osobistego.

Podczas wystąpienia zostaną przedstawione dwuletnie doświadczenia z procesu komercjalizacji oraz wdrożenia na rynek systemu Beviado. Prezentacja będzie obejmowała zarówno perspektywę badaczy, uczelni, jak i partnera biznesowego.

Wykład 6. Mateusz Płatos i Kinga Wojaczek (UW)

Interwencje terapeutyczne dla osób ze spektrum autyzmu – badania i wdrożenia w modelu społecznym i biznesowym

Zaburzenia ze spektrum autyzmu są obecnie jednymi z najczęściej diagnozowanych zaburzeń rozwoju, występującymi u 1-2% populacji. Mimo znaczących postępów w diagnostyce i wspieraniu osób ze spektrum autyzmu na każdym etapie rozwoju, wiele interwencji terapeutycznych dla tej grupy pozostaje niedostępnych w Polsce. W wystąpieniu zaprezentowane zostaną projekty badawczo-rozwojowe służące opracowaniu i wdrożeniu w naszym kraju nowoczesnych metod terapeutycznych dla osób ze spektrum autyzmu. Projekty te dotyczą wspierania rozwoju relacji rówieśniczych u młodzieży i dorosłych ze spektrum autyzmu (MARY i MAX), uczenia umiejętności społecznych w tej grupie (PEERS) oraz rozwijania umiejętności tworzenia wspólnego pola uwagi u dzieci ze spektrum autyzmu (AUTILIUS). Pierwsze dwa z tych projektów są wdrażane w modelu innowacji społecznych przez organizację pozarządową, trzeci zaś – w modelu biznesowym w ramach przedsiębiorstwa. Przedstawiona zostanie specyfika obu modeli wdrożeń oraz pracy interdyscyplinarnych zespołów funkcjonujących na styku działalności badawczej, społecznej i biznesowej. Wreszcie, omówione będą bariery instytucjonalne w przejściu od pomysłu i diagnozy potrzeb do opracowania, wdrożenia i utrzymania na rynku interwencji psychologicznych.

UNIWERSYTET
SWPS

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

Wykład 7. Elżbieta Szelağ (IBD PAN)

Dr Neuronowski® – usprawnianie mocy umysłu człowieka w świetle badań nad mózgiem

Jesteśmy starzejącym się społeczeństwem. Wydłużenie życia powoduje zwiększenie populacji osób wykazujących związane z wiekiem deficyty poznawcze. Obejmują one m.in.: uczenie się, pamięć, uwagę, planowanie, podejmowanie decyzji. Zmiany zaczynają się już po 20 r.ż. i współwystępują ze zmianami neuroanatomicznymi w mózgu. Deficyty poznawcze zaznaczają się u osób zdrowych, bez oznak chorób neurodegeneracyjnych i są określane jako 'starzenie poznawcze'. Badania eksperymentalne wskazują, że u podłoża deficytów poznawczych leży zaburzone działanie 'zegara mózgowego', tj. dynamiki czasowego przetwarzania informacji na poziomie milisekund. Uważa się, że stanowi ona matrycę neuronalną dla działania umysłu.

Przełomowym naszym wynikiem było wykazanie, że u seniorów deficyty przetwarzania czasowego można łagodzić poprzez odpowiedni trening, co owocuje transferem poprawy z usprawnianej domeny czasu na inne funkcje umysłu, które nie podlegały bezpośrednim ćwiczeniom. Benefity te weryfikowano w trzech grupach seniorów powyżej 65-go r.ż., uczestniczących w: (1) treningu przetwarzania czasowego programem Dr Neuronowski® (www.neuronowski.com, n=13), (2) treningu kontrolnym (gry komputerowe, n=13) oraz (3) nieaktywnej grupie kontrolnej (n=13). Po treningu tylko w grupie 1 wykazano poprawę pamięci krótkotrwałej, uwagi, funkcji wykonawczych oraz wzrost amplitudy fal N1 i P3 w zadaniu N-wstecz w badaniu elektrofizjologicznym. Wyniki te dokumentują poznawcze benefity usprawniania 'zegara mózgowego' u osób w okresie późnej dorosłości. Badania były finansowane z grantu NCN UMO-2015/17/B/HS6/04182.

UNIWERSYTET
SWPS
WYDZIAŁ PSYCHOLOGII

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

Wykład 8. Bogdan Zawadzki (UW) i Agnieszka Popiel (Uniwersytet SWPS)

Od badań podstawowych do wdrożenia metod terapii i profilaktyki PTSD

Pourazowe zaburzenie stresowe (PTSD) dotyczy około 10% ofiar wypadków komunikacyjnych, połowy osób, których doświadczeniem był gwałt lub wojna. Badania nad psychopatologią, terapią i profilaktyką PTSD prowadzone przez nasz zespół (kolejne programy TRAKT) odnoszą się do zależności „Teoria funkcjonowania – Psychopatologia – Techniki – Protokoły – Weryfikacja skuteczności – Upowszechnienie metody”. Badania podstawowe dotyczyły czynników ryzyka oraz struktury objawów zaburzenia.

Podczas prezentacji przedstawimy zestawienie głównych wyników, które powstały w ramach programów. Badania nad skutecznością terapii przyniosły nową wiedzę dotyczącą porównania skuteczności psychoterapii (metoda Przedłużonej Ekspozycji; PE), farmakoterapii i leczenia skojarzonego. Odniesienia do wyników programu TRAKT-1 znajdują się w opublikowanej w grudniu 2018 aktualizacji wytycznych National Institute of Care and Clinical Excellence (NICE) w Wielkiej Brytanii dotyczących leczenia PTSD (NICE, 2019). Wnioski z badań w latach 2006-2012, w tym analiza ograniczeń w terapii posłużyły do sformułowania założeń kolejnych badań i oddziaływań praktycznych. Autorski program terapii poznawczej badany w ramach programu TRAKT-3 wskazuje na porównywalną do PE skuteczność leczenia PTSD, przy braku konieczności skoncentrowania terapii na przetwarzaniu doświadczenia traumatycznego (stanowiąc alternatywną metodę terapeutyczną).

Bazując na tej metodzie program profilaktyczny „Skuteczne działanie w stresie” okazał się skuteczny w zapobieganiu PTSD u osób narażonych na traumę zawodową – strażaków. Jego szczegółowy opis - protokół umożliwiający replikację badań w innych grupach zawodowych wysokiego narażenia na traumę jest dostępny w formie podręcznika. W efekcie terapii prowadzonej w ramach badań nad leczeniem PTSD ponad 300 osób uwolniło się od objawów zaburzenia. Prowadząc pierwsze badania i szkolenia dotyczące metody Przedłużonej Ekspozycji (Foa i wsp, 2008) wykazaliśmy, że metody tej można nauczyć w sposób umożliwiający replikację i osiągnięcie skuteczności porównywalnej do skuteczności twórców metody. Upowszechnienie jest zapewne dalekie od potrzeb wynikających z rozpowszechnienia PTSD, ale tylko w ramach szkoleń w ICGZ UW organizowanych w latach 2009-2012, a od 2009 roku w ramach Szkoły Psychoterapii Uniwersytetu SWPS około 1300 psychologów z całej Polski zostało przeszkolonych w jej stosowaniu, przez co jedna z najskuteczniejszych metod leczenia PTSD stała się bardziej dostępna dla pacjentów w Polsce.

Na przykładzie kilkunastoletnich badań i losów ich wyników odniesiemy się do kilku perspektyw rozważania wdrożeń w psychologii, a zatem czy wdrożeniem jest: zwiększenie puli dostępnych metod terapeutycznych/profilaktycznych o zweryfikowanej skuteczności? Zwiększenie dostępności do metody /terapeutycznej/profilaktycznej przez szkolenia specjalistów? Wpływ na regulacje prawne na poziomie krajowym/samorządowym dotyczące np. standardów diagnozy i leczenia zaburzeń? Patent podlegający komercjalizacji?

Wykład 9. Adrian Wójcik (UMK)

Czy kampanie prośrodowiskowe potrzebują teorii psychologicznej?

Aby ograniczyć najgroźniejsze skutki postępującego kryzysu środowiskowego niezbędne jest gwałtowne ograniczenie zachowań wpływających negatywnie na naturę. Kluczowym staje się dostarczanie wiedzy z zakresu nauk o zachowaniu, która pozwoli w skuteczny sposób motywować ludzi do działań prośrodowiskowych zarówno na poziomie indywidualnym, jak i kolektywnym. Potrzeba ta rozpoznawana jest przez działaczy ekologicznych, czy przedstawicieli międzynarodowych ciał doradczych zajmujących się ochroną klimatu (IPCC) czy bioróżnorodnością (IPBES). Na gruncie psychologii powstała nowa subdyscyplina – tzw. psychologia prośrodowiskowa (conservation psychology), która aplikuje wiedzę psychologiczną do promowania zachowanie prośrodowiskowych. Jednocześnie perspektywa akademickiej psychologii społecznej pozostaje często w sprzeczności z zapotrzebowaniami praktyków – aktywistów prośrodowiskowych.

Wynika to z kilku powodów:

1. Niedopasowania perspektywy psychologicznej, która w znaczącej części skupia się na działaniach indywidualnych (oszczędzaniu energii, recyklingu itp.). Zapoznaje za to działania o charakterze systemowym (politycznym), które rzeczywiście mogą się przyczynić do rozwiązania problemów środowiskowych.
2. Wysokiego poziomu złożoności proponowanych rozwiązań psychologicznych, które trudno jest wykorzystać w rzeczywistych kampaniach społecznych.
3. Wysokiego poziomu złożoności samych kampanii społecznych, w których oddziaływania trudno jest sprowadzić do pojedynczych czynników psychologicznych.

Na podstawie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się ochroną środowiska pokazuję, w jaki sposób ograniczenia te można minimalizować i jak można skutecznie aplikować wiedzę psychologiczną do promowania działań prośrodowiskowych we współpracy z działaczami ekologicznymi.

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

Wykład 10. Dominika Maison (UW)

Odpowiedzialna konsumpcja – badania edukacyjne, komunikacyjne i wdrożeniowe w ramach projektów EIT Food (Horyzont 2020)

W ramach konsorcjum EIT Food (European Institute of Technology) prowadzone są projekty z obszaru żywności w międzynarodowych i interdyscyplinarnych zespołach osób powiązanych z nauką i biznesem. Projekty te są finansowane przez Unię Europejską w celu wspierania innowacyjności i współpracy nauki z biznesem. Projekty prowadzone w ramach programu EIT Food mają na celu zmianę postaw i zachowań żywieniowych w kierunku bardziej odpowiedzialnej konsumpcji, prowadzenie projektów edukacyjnych i komunikacyjnych oraz wprowadzanie na rynek nowych innowacyjnych rozwiązań. W ramach prezentacji zostaną omówione wyzwania towarzyszące takim projektom (pracy w międzynarodowych i interdyscyplinarnych konsorcjach). Ponadto zostaną zaprezentowane wybrane projekty, przy których pracują badacze z Wydziału Psychologii UW, które zakończyły się wprowadzeniem w Europie programów edukacyjnych (m.in. dotyczących niemarnowania żywności i zmiany wyborów żywieniowych poprzez zwiększenie zaangażowania w żywienie [projekt WeValueFood]) oraz innowacyjnych rozwiązań produktowych (m.in. produkty z tłuszczem zastępującym olej palmowy [projekt OLEOGEL], żywność dla chorych na nowotwory [projekt ONCOFOOD], alternatywne i proekologiczne metody dostawy żywności [projekt GLAD]). Na koniec zostaną omówione obszary, w których wiedza psychologiczna jest przydatna (m.in. analiza potrzeb, badania segmentacyjne, psychologiczna definicja grup docelowych, analiza motywów i barier, testowanie produktów, testowanie rozwiązań edukacyjnych i komunikacyjnych). Przedstawione zostaną również wyzwania dla psychologów w pracy w interdyscyplinarnych i wdrożeniowych programach.

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

Wykład 11. Adam Tarnowski (UMK)

System Test2Drive w badaniach kierowców: relacje między teorią, przepisami a praktyką

Badania kierowców są jednym z lepiej uregulowanych obszarów działalności psychologicznej w Polsce. Od 2014 r. obowiązuje rozporządzenie, wyznaczające dość (ale nie przesadnie) szczegółowo badane obszary, wprowadzono również (po raz pierwszy w polskim systemie prawnym) wymóg używania testów o ustalonych właściwościach psychologicznych. Psychologowie stosowali wówczas zwykle standardowe metody, często słabo dostosowane do specyfiki ocenianych zmiennych, oraz aparaturę do pomiaru sprawności psychomotorycznej, przy czym z powagą dyskutowano „czy aparatura to też testy” - i czy należy do niej stosować wymogi psychometryczne. Oficjalne podręczniki zalecały, aby każda pracownia tworzyła własne normy.

Firma Alta sp. z o.o. miała już spore doświadczenie w tworzeniu specjalistycznych narzędzi - wdrożyła system selekcji do Policji, tworzyła też oprogramowanie dla austriackiego producenta testów Schuhfried GmbH, zatem miała potencjał aby na bazie nowych przepisów zaproponować kompleksowe rozwiązanie do badań w psychologii transportu. Stworzono 11 spójnych teoretycznie testów, oceniających (zgodnie z wymaganiami) sprawność procesów poznawczych (sposstrzegania, uwagi, rozumienia, antycypacji), osobowości (rozumienia norm, samokontroli, przystosowania, radzenia sobie w sytuacjach stresowych i zrównoważenia emocjonalnego) oraz sprawności psychomotorycznej (szybkości i adekwatności reakcji oraz koordynacji). Kluczowe okazały się trzy rozwiązania: po pierwsze - zastosowanie ekranu dotykowego jako jedynego interfejsu dla badanych, po drugie - stworzenie systemu zarządzania dokumentacją, ułatwiającego prowadzenie pracowni, po trzecie zaś - wypracowaniu modelu współpracy z klientami, który dawał prawo do korzystania anonimowo z zebranych wyników. Pozwoliło to na zgromadzenie znaczącej bazy danych (obecnie ponad 58 tys. badań), co przekłada się na jakość opracowania psychometrycznego (analiza obciążenia wyników, monitorowanie rzetelności, opracowanie wersji rosyjsko- i ukraińskojęzycznej). System Test2Drive uzyskał trzy ważne wyróżnienia, w tym Złoty Laur na międzynarodowych targach innowacji w Brukseli. Aktualnie trwają prace nad poszerzeniem oferty testów poznawczych i osobowościowych, oraz opracowaniem oferty dla innych krajów europejskich.

Największą barierą, na jaką natrafiliśmy tworząc system, jest brak świadomości metodologicznej psychologów, uregulowań prawnych i organizacyjnych zawodu oraz słaba ochrona praw autorskich. Wartością każdego testu są przeprowadzone nad nim badania, jakość norm, pewność wniosków które z niego wynikają, a więc oparta na dowodach trafność. Badania pochłaniają najwięcej wysiłku i środków (choć system Test2Drive część z nich bardzo ułatwia), ale ich jakość nie ma wielkiego wpływu na popularność testu. Dużym utrudnieniem jest brak instancji, do której można by zwrócić się o autorytatywną recenzję. Wdrożenie systemu przyniosło też korzyści naukowe, nie ograniczające się do psychometrii. Znaczna ilość danych uzyskanych we względnie standardowych warunkach umożliwia eksplorację naukową: np. ocenę sprawności poznawczej w różnych grupach wiekowych, międzykulturowe badania nad osobowością, typologię sprawców wypadków. Warto na koniec zastanowić się, na ile udana aplikacja jest wsparciem teorii, na której została oparta, a zatem czy dostarcza również argumentacji o charakterze podstawowym.

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

Wykład 12. Paweł Strojny (UJ)

Realne potrzeby twórców wirtualnej rzeczywistości

Wystąpienie dotyczy doświadczeń i wyników zebranych w trakcie trzyletniego funkcjonowania zespołu R&D w strukturach spółki z branży gamedev. Przedstawione zostaną trudności, które wystąpiły podczas współpracy akademików z komercyjnym podmiotem i wypracowane metody ich przezwyciężania. Jako ilustracja przybliżone zostaną wybrane projekty oraz ich owoce – zarówno opublikowane, jak i wdrożone rezultaty badań naukowych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona czterem projektom. Pierwszy z nich, „Symulator Katastrof Zbiorowych”, miał na celu stworzenie realistycznego psychologicznie narzędzia do szkolenia strażaków w VR. W jego ramach wypracowaliśmy, użyteczne w realnych warunkach, metody pomiaru zaangażowania, w tym bazujące na markerach fizjologicznych. Posłużył on jako Proof of Concept współpracy akademickich psychologów ze studium tworzącym VR. Kolejny, „Bioadaptowalny Symulator”, którego celem jest opracowanie dwóch modułów stosowalnych w innych produktach (ciągłego monitoringu pobudzenia AUN i sterowania nim), pozwolił przetestować interdyscyplinarną współpracę psychologów i akademickich informatyków z deweloperami. Trzeci omawiany projekt, „Sterowanie autonomicznym dronem za pomocą gogli”, pozwolił zebrać doświadczenia z prowadzenia badań psychofizjologicznych w roli uzupełnienia projektu informatycznego – doświadczenia odmienne niż w przypadku dwóch powyższych, gdzie to psychologia pełniła rolę wiodącą. Ostatni, „Wpływ agentów na efektywność wirtualnego treningu”, jest jednym z pierwszych doktoratów wdrożeniowych w dziedzinie psychologii. Każdy z powyższych projektów zaowocował unikalnymi doświadczeniami, które będą głównym tematem wystąpienia.

UNIWERSYTET
SWPS
Wrocław

XXIX KOŁOKWIA
PSYCHOLOGICZNE PAN

PANEL DYSKUSYJNY

Środa (16.06.2021) 16.00–17.30

**Panel dyskusyjny: Idea wdrożeń: wyzwania, uwarunkowania, możliwości – perspektywa akademicka.
Prowadzenie: Roman Cieślak (Uniwersytet SWPS)**

Streszczenie:

Celem panelu jest przedstawienie i integracja różnych perspektyw związanych z wdrażaniem wyników projektów badawczych i badawczo-rozwojowych z obszaru nauk społecznych ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy nauczyciela akademickiego oraz oceny efektywności i skuteczności prowadzonych wdrożeń.

Jako istotne elementy dyskusji zostaną poruszone następujące zagadnienia związane z aktywnością wdrożeniową nauczycieli akademickich: działalność wdrożeniowa i B+R w naukach społecznych kontekście ewaluacji działalności naukowej, oceny okresowej nauczycieli akademickich, projektowania ścieżek rozwoju akademickiego, realizacji doktoratów wdrożeniowych; ewaluacja oraz ocena efektywności i skuteczności projektów wdrożeniowych z obszaru innowacji społecznych.

Skład panelu:

- Prof. Roman Cieślak (moderator panelu), Rektor Uniwersytetu SWPS, Wydział Psychologii w Warszawie, StresLab – Centrum Badań nad Stresem;
- Dr Bartłomiej Banaszak, Dyrektor Departamentu Nauki, Ministerstwo Edukacji i Nauki;
- Dr hab. Emanuel Kulczycki, prof. UAM, Wydział Filozofii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, kierownik Scholarly Communication Research Group, członek Komisji Ewaluacji Nauki
- Dr Seweryn Krupnik, Instytut Socjologii, Zakład Socjologii Gospodarki, Edukacji i Metod Badań Społecznych i Centrum Ewaluacji i Analiz Publicznych, Uniwersytet Jagielloński;

UNIWERSYTET
SWPS
WARSZAWA

